

**Výroční zpráva o činnosti
Rady vlády pro záležitosti romské menšiny
v roce 2024**

Rada vlády pro záležitosti romské menšiny byla zřízena usnesením vlády ze dne 17. září 1997 č. 581, o zřízení Meziresortní komise pro záležitosti romské komunity. V roce 2001 došlo k transformaci této Meziresortní komise pro záležitosti romské komunity v Radu vlády pro záležitosti romské komunity. Usnesením vlády ze dne 29. března 2010 č. 254 pak došlo ke změně názvu poradního orgánu na Radu vlády pro záležitosti romské menšiny a schválení Statutu Rady vlády pro záležitosti romské menšiny.

Statut Rady vlády pro záležitosti romské menšiny byl následně upraven usnesením vlády ze dne 12. května 2014 č. 352, ve znění usnesení vlády ze dne 12. listopadu 2014 č. 933, usnesením vlády ze dne 21. srpna 2017 č. 590, usnesením vlády ze dne 30. května 2018 č. 346, usnesením vlády ze dne 30. září 2019 č. 692, usnesením vlády ze dne 18. května 2022 č. 567, usnesením vlády ze dne 29. března 2023 a usnesením vlády ze dne 30. října 2024 č. 767.

Výroční zpráva Rady vlády pro záležitosti romské menšiny za rok 2024

(zpracované podle závazné osnovy povinné části výroční zprávy poradního orgánu vlády ve smyslu usnesení vlády ze dne 20. února 2002 č. 175)

1. Úvod

Rada vlády pro záležitosti romské menšiny (dále jen „Rada“) je stálým, poradním a iniciačním orgánem vlády pro otázky romské integrace. Cílem Rady je napomáhat zlepšení postavení Romů ve všech sférách života, odstraňování nedůvodných rozdílů v postavení Romů a většinové společnosti, a dosažení bezkonfliktního a vzájemně obohacujícího soužití Romů a většinové společnosti.

Rada dále:

- a) připravuje a schvaluje stanoviska pro rozhodnutí vlády a vyjadřuje se v rámci připomínkového řízení k návrhům jiných orgánů zasahujících do oblasti romské integrace,
- b) schvaluje podněty Rady pro jednání vlády České republiky,
- c) schvaluje dlouhodobé a střednědobé strategie romské integrace,
- d) navrhuje dílčí opatření a podněty v oblasti romské integrace,
- e) schvaluje pravidelné roční analýzy a hodnocení postavení romské menšiny v České republice, včetně vyhodnocení plnění přijatých usnesení vlády,
- f) doporučuje výhledy priorit dotační politiky státu v oblasti romské integrace, včetně návrhu výše výdajů v této oblasti a jejich rozdělení,
- g) projednává návrhy v oblasti metodické podpory činnosti krajských koordinátorů pro romské záležitosti, romských poradců, terénních pracovníků a asistentů,
- h) zajišťuje jednání s mezinárodními vládními i nevládními organizacemi a institucemi, Evropskou unií a orgány členských států EU a dalších států v oblasti romské integrace,
- i) seznamuje veřejnost s otázkou romské integrace a podporuje informovanost a osvětu nejen pro romskou menšinu,
- j) pravidelně sleduje a vyhodnocuje práci Odboru pro sociální začleňování MMR (dále jen Agentura),
- k) vyjadřuje se k výběru lokalit (obcí), ve kterých bude Agentura působit,
- l) projednává výroční zprávu Agentury.

Výchozím dokumentem Rady je Strategie rovnosti, začlenění a participace Romů (Strategie romské integrace) 2021–2030, která byla schválena usnesením vlády ze dne 10. května 2021 č. 447. Tento strategický dokument nahrazuje a navazuje na předchozí Strategii romské integrace do roku 2020. V této souvislosti je každoročně vládě předkládána Informace o naplňování Strategie rovnosti, začlenění a participace Romů (Strategie romské integrace) 2021 - 2030 za předcházející rok.

Dále je vypracovávána Zpráva o stavu romské menšiny v ČR, která je předkládána vládě jednou za dva roky na vědomí a sleduje vývoj situace Romů v různých sférách života, jako je vzdělání, zaměstnanost, zdraví, bydlení apod.

Rada při své činnosti spolupracuje s orgány státní správy a samosprávy. Především se jedná o Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo financí, Ministerstvo kultury, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo vnitra, Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo zdravotnictví a Ministerstvo zahraničních věcí. Všechny uvedené rezorty mají zároveň své zástupce v Radě (viz dále). Dále také Rada spolupracuje s Muzeem romské kultury, Kanceláří veřejného ochránce práv, Asociací krajů ČR, Svazem měst a obcí ČR, vzdělávacími institucemi a dalšími.

2. Předseda a členové Rady

K 31. prosinci 2024 měla Rada 35 členů (viz tabulka 1). Členy Rady jsou předseda Rady, 2 místopředsedové a další členové Rady. Při jmenování členů Rady je uplatňován princip parity, to znamená, že nejméně polovinu členů Rady tvoří zástupci romské občanské společnosti.

Funkční období členů z řad představitelů občanské společnosti je podle čl. 3 odst. 5 platného Statutu Rady čtyřleté. Tito členové Rady po skončení funkčního období vykonávají funkci členů Rady až do té doby, než jsou jmenováni členové noví. Funkční období členů Rady podle čl. 3 odst. 3 písm. a) a b) Statutu Rady trvá po dobu výkonu jejich funkce, pokud není skončeno dříve podle čl. 3 odst. 6 tohoto Statutu.

Dle čl. 3 odst. 2 Statutu Rady je jejím předsedou člen vlády ČR, v jehož působnosti jsou lidská práva. V případě, že nebude žádný člen vlády agendou pověřen, je předsedou Rady předseda vlády. V souladu s tímto ustanovením Statutu Rady vykonává od 17. prosince 2021 funkci předsedy Rady předseda vlády Petr Fiala.

Tabulka 1 Složení Rady v roce 2024 (stav k 31.12.2024)

jméno	funkce v reprezentované instituci	funkce v Radě	členem Rady
Fiala Petr	předseda vlády ČR	předseda	od 12/2021
Fuková Lucie	vládní zmocněnkyně pro záležitosti romské menšiny	místopředsedkyně	od 12/2022
Šimáčková – Laurenčíková Klára	zmocněnkyně vlády pro lidská práva	členka	od 5/2022
Kotalíková Jana	vedoucí Úřadu vlády ČR	členka	od 5/2022
Jurečka Marian	ministr, Ministerstvo práce a sociálních věcí	člen	od 12/2021
Bek Mikuláš	ministr, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	člen	od 5/2023
Baxa Martin	ministr, Ministerstvo kultury	člen	od 12/2021
Kulhánek Petr Bartoš Ivan	ministr, Ministerstvo pro místní rozvoj	člen	od 10/2024 do 10/2024
Rakušan Vít	ministr, Ministerstvo vnitra	člen	od 12/2021
Valenta Jiří	náměstek, Ministerstvo financí	člen	od 6/2022
Stromšíková Veronika Konecký David	vrchní ředitel/ka sekce bezpečnostní a multilaterální, Ministerstvo zahraničních věcí	člen	od 10/2024 do 10/2024
Škampová Venuše	ředitelka, Ministerstvo zdravotnictví	členka	od 12/2023
Franěk Michal	náměstek, Ministerstvo spravedlnosti	člen	od 12/2019
Navrátil Jiří	Asociace krajů ČR	člen	od 6/2017
Sobota Tomáš Vrbický Pavel	Svaz měst a obcí ČR	člen	do 12/2024 do 1/2024
Horváthová Jana	Muzeum romské kultury	členka	od 5/2014
Křeček Stanislav	Kancelář Veřejného ochránce práv	člen	od 9/2022

Strouhal Václav	zástupce krajských koordinátorů pro romské záležitosti	člen	od 12/2019
Kaleja Martin	zástupce občanské společnosti	člen	od 5/2014
Ščuka Tomáš	zástupce občanské společnosti	člen	od 1/2019
Drbohlavová Gronzíková Alena	zástupkyně občanské společnosti	členka	od 9/2020
Albert Gwendolyn	zástupkyně občanské společnosti	členka	od 9/2020
Čermák Vladimír	Zástupce občanské společnosti	člen	do 12/2024
Adam Milan	zástupce občanské společnosti	člen	od 2/2024
Dancso Marian	zástupce občanské společnosti	člen	od 2/2024
Daniel Jiří	zástupce občanské společnosti	člen	od 2/2024
Kandráč Ivan	zástupce občanské společnosti	člen	od 2/2024
Karika Karel	zástupce občanské společnosti	člen	od 2/2024
Lakatoš Enrico	zástupce občanské společnosti	člen	od 2/2024
Miko Michal	zástupce občanské společnosti	člen	od 2/2024
Murka Rudolf	zástupce občanské společnosti	člen	od 2/2024
Mužiková Růžena	zástupkyně občanské společnosti	členka	od 2/2024
Ščuka Petr	zástupce občanské společnosti	člen	od 2/2024
Tippan Rudolf	zástupce občanské společnosti	člen	od 2/2024 do 7/2024
Tišer David	zástupce občanské společnosti	člen	od 2/2024

3. Sekretariát Rady

Funci sekretariátu Rady vykonává Oddělení národnostních menšin a romských záležitostí, které bylo v roce 2024 součástí Odboru lidských práv a ochrany menšin Úřadu vlády ČR. Vzhledem k tomu, že Oddělení národnostních menšin a romských záležitostí vykonává, mj. funkci sekretariátu Rady vlády pro národnostní menšiny, není počet systemizovaných a pracovních míst přesně určen pro výkon funkce sekretariátu Rady. Nicméně, v roce 2024 se agendě romské menšiny věnovali především zaměstnanci uvedení v tabulce 2. Činnost Oddělení je podrobně vymezena v Organizačním řádu Úřadu vlády České republiky.

Tabulka 2 Zaměstnanci sekretariátu Rady v roce 2024 (stav k 31. 12. 2024)

jméno	funkce	odpovědnost
Kateřina Bursíková Jacques	vrchní vládní rada, vedoucí oddělení	- tajemnice Rady - koncepční a odborná práce - mezinárodní spolupráce - předsedkyně tří dotačních programů - vedení oddělení
Denisa Černohousová do 30.9.2024	vrchní vládní rada	- tajemnice Komise pro hodnocení projektů v rámci dotačního programu Prevence sociálního vyloučení a komunitní práce - organizace a koordinace dotačních řízení v rámci dotačních programů ÚV ČR
Dieu Thuy Nguyen	vrchní vládní rada	- vyhodnocování dopadu státní politiky na postavení Romů ve společnosti - mezinárodní spolupráce - příprava podkladových materiálů pro jednání Rady - připomínková řízení a stanoviska k materiálům určeným pro jednání vlády ČR - analytická, koncepční a metodická činnost a příprava metodických dokumentů vztahujících se ke Strategii romské integrace 2021+ - tajemnice Výboru pro naplňování SRI

		- tajemnice Výboru zdravotně-sociálního - tajemnice Výboru pro zaměstnanost Romů
Martina Seidlová	vrchní vládní rada	- tajemnice Komise pro hodnocení projektů v rámci dotačního programu Podpora terénní práce (1-2/2024) - tajemnice Pracovní skupiny krajských koordinátorů - tajemnice Komise pro hodnocení projektů v rámci dotačního programu Podpora koordinátorů pro romské záležitosti - zajištění metodického vedení krajských koordinátorů pro romské záležitosti - tajemnice Pracovní skupiny pro bezpečnost - tajemnice Výboru pro vzdělávání Romů - náhradnice za RVZRM v Republikovém výboru pro prevenci kriminality MV ČR
Rut Dvořáková do 5/2024	referent	- tajemnice Komise pro hodnocení projektů v rámci dotačního programu Podpora terénní práce (3-5/2024) - tajemnice Monitorovacího výboru pro činnost Agentury pro sociální začleňování
Iva Satrapová (od 6/2024)	referent	- tajemnice Komise pro hodnocení projektů v rámci dotačního programu Podpora terénní práce (6-12/2024) - tajemnice Monitorovacího výboru pro činnost Agentury pro sociální začleňování
Jiří Perutka	referent	- administrativní činnost
Lucie Patricie Talafová	DPČ	- administrativní činnost v rámci dotačních řízení

Pracovníci sekretariátu Rady se v rámci své činnosti rovněž účastnili zasedání pracovních skupin, výborů a dotačních komisí zřízených v jiných rezortech státní správy. Nominace do konkrétních pracovních orgánů zobrazuje tabulka č. 3.

Tabulka 3 Přehled zaměstnanců sekretariátu jmenovaných do pracovních orgánů mimo Úřad vlády ČR (stav k 31. 12. 2024)

název pracovního orgánu	zřizovatel	jmenovaný zaměstnanec
Dotační komise - Podpora kulturních aktivit příslušníků národnostních menšin	MK	Iva Satrapová
Republikový výbor pro prevenci kriminality	MV	Martina Seidlová (náhradnice)
Síť Národních kontaktních míst pro romskou integraci	EK	Dieu Thuy Nguyen
Dotační komise - Podpora integrace příslušníků romské menšiny	MK	Lucie Patricie Talafová
Dotační komise - Republikový výbor pro prevenci kriminality	MV	Martina Seidlová (náhradnice)

Sekretariát Rady kromě výkonu a koordinace agendy romské menšiny plní i funkci sekretariátu jejích čtyř výborů a dvou pracovních skupin (viz kapitola 4. Přehled činnosti). Dále se sekretariát podílí na administrativním zajištění dotačního řízení v rámci dotačních programů Podpora koordinátorů pro romské záležitosti, Podpora terénní práce a Prevence sociálního vyloučení a komunitní práce. K tomuto účelu jsou při Radě, resp. při Úřadu vlády, zřízeny tři Komise pro hodnocení projektů.

4. Přehled činnosti Rady

V roce 2024 se konala čtyři zasedání Rady.

První zasedání Rady proběhlo 12. února 2024. Rada projednala především následující body:

1. Úvod a kontrola úkolů z minulého jednání
2. Představení nových občanských členů Rady
3. Projednání přijetí pracovní právně nezávazné definice anticikanismu (plnění specifického opatření Strategie romské integrace)
4. Změny ve výborech a pracovních skupinách Rady
5. Představení aktuálních výzev programu CERV
6. Různé
 - a Informace o budování Centra Romů a Sintů
7. Přestávka
8. Vyhodnocení roční činnosti vládní zmocněnkyně pro záležitosti romské menšiny

Na jednání Rady dne 12. února 2024 byla přijata následující usnesení:

Usnesení č. 3/2024 Rady vlády pro záležitosti romské menšiny ze dne 12. února 2024

Rada vlády pro záležitosti romské menšiny v souvislosti s připomenutím Mezinárodního dne Romů dne 8. dubna 2024

- I. **přijímá** tuto právně nezávaznou pracovní definici protiromských postojů, tzv. anticikanismu: „Anticikanismus, tzn. diskriminace Romů, je vyjadřování a jednání jedinců, strategie a praxe institucí, které vedou k marginalizaci či vylučování Romů, devalvování romské kultury a životního stylu, fyzickému násilí či projevům nenávisti namířených proti Romům i dalším jedincům a skupinám, které jsou považovány za „Cikány“. Z tohoto důvodu jsou stigmatizováni, či proto byli za dob nacismu nebo i dnes cílem perzekuce. Z důvodu této diskriminace se následně s Romy zachází jako s údajně cizí, odlišnou skupinou a jsou spojováni s celou řadou urážlivých stereotypů a zkreslených představ, které samy o sobě představují specifickou formu rasismu.“
- II. **žádá** vládní zmocněnkyni pro záležitosti romské menšiny Mgr. Lucii Fukovou, aby právně nezávaznou pracovní definici anticikanismu předložila prostřednictvím předsedy vlády vládě České republiky k přijetí a uvedení do praxe v České republice.
- III. **žádá** vládní zmocněnkyni pro záležitosti romské menšiny Mgr. Lucii Fukovou, aby právně nezávaznou pracovní definici anticikanismu předložila Poslanecké sněmovně a Senátu Parlamentu České republiky se žádostí o její přijetí.

Usnesení č. 4/2024 Rady vlády pro záležitosti romské menšiny ze dne 12. února 2024 ke zřízení Výboru pro zaměstnanost, zdraví a sociální otázky

Rada vlády pro záležitosti romské menšiny

- I. **schvaluje** zřízení Výboru pro zaměstnanost, zdraví a sociální otázky a zrušení Výboru pro zaměstnanost a Výboru zdravotně sociálního;
- II. **ukládá** kanceláři Rady vlády pro záležitosti romské menšiny, aby činnost Výboru zdravotně-sociálního a Výboru pro zaměstnanost zařadila do činnosti do Výboru pro zaměstnanost, zdraví a sociální otázky;
- III. **ukládá** kanceláři Rady vlády pro záležitosti romské menšiny, aby zajistila potřebné organizačně administrativní zabezpečení činnosti nově zřízeného Výboru pro zaměstnanost, zdraví a sociální otázky a aktualizovala webové stránky Rady vlády pro záležitosti romské menšiny.

Druhé zasedání Rady se konalo 20. června 2024. Rada projednala především následující body:

1. Úvod a kontrola úkolů z minulého jednání
2. Komunitní práce a komunitní organizování jako nástroj efektivních sociálních změn
3. Prezentace dotačního titulu OP JAK výzva PRO – ROMA
4. Informace o budování Centra Sintů a Romů v Praze
5. Nařízení vlády č. 98/2002 o poskytování dotací na aktivity národnostních menšin a integrace romské menšiny
6. Informace z pracovních skupin a výborů, doporučení z Pracovní skupiny pro bezpečnost
7. Různé

Na jednání Rady dne 20. června 2024 byla přijata následující usnesení:

Usnesení č. 5/2024 Rady vlády pro záležitosti romské menšiny ze dne 20. června 2024

Rada vlády pro záležitosti romské menšiny:

- I. **bere** na vědomí informace o komunitní práci a komunitním organizování přednesené vládní zmocněnkyní pro záležitosti romské menšiny Lucií Fukovou, evangelickým farářem pro menšiny Mikulášem Vymětalem a členem RVZRM a ředitelem zastřešující romské organizace RomanoNet Michalem Mikem.
- II. **vítá** iniciativu Pracovní skupiny pro Romy Ekumenické rady církví.
- III. **bere** na vědomí, že komunitní práce a komunitní organizování jsou efektivními nástroji metody práce s romskou menšinou, která může přinést trvalé sociální a životní změny v romské menšině.
 - a. **doporučuje** Ministerstvu práce a sociálních věcí ČR, Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy ČR a Úřadu vlády ČR, aby v rámci plánovaných či již existujících dotačních řízení prioritně podpořily existenci dotačních programů k podpoře projektů mající prvky a principy naplňování komunitní práce a komunitního organizování.

Třetí zasedání Rady se konalo 14. listopadu 2024. Rada projednala především následující body:

1. Přivítání a úvodní slova
2. Kontrola úkolů z minulého jednání
3. Definice participace Romů
4. Odškodnění podle zákona č. 297/2021 Sb. o poskytnutí jednorázové peněžní částky osobám sterilizovaným v rozporu s právem.
5. Oblast vzdělávání ve vztahu k naplňování Strategie romské integrace
 - a) Průběžné hodnocení programu Národního pedagogického institutu Podpora rovných příležitostí
 - b) Revize rámcových vzdělávacích programů a zařazení romské tematiky do vzorových školních vzdělávacích programů
6. Různé
 - a) Změna Jednacího řádu

b) Informace o nominačním procesu do Rady vlády pro národnostní menšiny

Na jednání Rady dne 14. listopadu 2024 byla přijata následující usnesení:

Usnesení č. 9/2024 Rady vlády pro záležitosti romské menšiny ze dne 14. listopadu 2024

Rada vlády pro záležitosti romské menšiny:

I. přijímá tuto definici romské participace:

„Participace Romů znamená aktivní a plnohodnotnou účast příslušníků romské menšiny na veřejném, politickém, kulturním a sociálním životě České republiky, v souladu s principy rovnosti, nediskriminace a partnerství. Tato participace zahrnuje zejména:

Politická participace: Romové mají právo být zastoupeni v rozhodovacích procesech na místní, regionální i národní úrovni, a to jak prostřednictvím volených zástupců, tak prostřednictvím účasti ve vládních a nevládních poradních orgánech, jako jsou například Monitorovací výbory a Rada vlády pro záležitosti romské menšiny.

Společenská participace: Romové mají právo účastnit se na tvorbě politik, programů a projektů, které se přímo dotýkají jejich komunity zejména v oblastech, jako je bydlení, vzdělávání, zdravotní péče, zaměstnanost a sociální integrace.

Konzultativní procesy: V souladu s § 6 zákona č. 273/2001 Sb. o právech příslušníků národnostních menšin, který upravuje zřizování poradních orgánů pro národnostní menšiny, participace Romů zahrnuje konzultaci a spolurozhodování v otázkách, které mají přímý dopad na romskou komunitu. To zahrnuje vytvoření mechanismů, v nichž romští zástupci budou mít rovnocenné rozhodovací pravomoci na dané (místní, lokální, národní) úrovni.

Inkluze a rovný přístup: V souladu s cíli zákona Romové musí mít rovné možnosti účasti na veřejném životě a při tvorbě politik, které mohou ovlivnit jejich začlenění a postavení ve společnosti. To znamená, že bariéry bránící jejich účasti, jako jsou diskriminace, segregace, nedostatečné vzdělání, nedostatečný přístup k relevantním informacím či nedostatečné kritické myšlení, musí být odstraňovány.“

II. žádá ústřední orgány státní správy, aby ve smyslu § 6 odst. 2 zákona č. 273/2001 Sb. o právech příslušníků národnostních menšin zapojovali zástupce romské menšiny do svých poradních, pracovních a monitorovacích orgánů.

III. vyzývá obce a kraje, aby ve smyslu § 6 odst. 1 zákona č. 273/2001 Sb. o právech příslušníků národnostních menšin vytvářely příslušníkům romské menšiny podmínky pro aktivní účast v kulturním, společenském a hospodářském životě a ve veřejných záležitostech, zvláště pak těch, které se týkají romské menšiny, aby podporovaly neformální uskupení komunitní práce i vznik a činnost místních romských rad.

Usnesení č. 10/2024 Rady vlády pro záležitosti romské menšiny ze dne 14. listopadu 2024

Rada vlády pro záležitosti romské menšiny:

I. podporuje systematické ukotvení podpůrné pedagogické pozice sociálního pedagoga,

II. doporučuje předsedovi Rady, aby v rámci projednávání novely školského zákona a zákona o pedagogických pracovnících v Poslanecké sněmovně PČR navrhl doplnění pozice sociálního pedagoga mezi obligatorně financované pozice poradenských pracovníků v rámci poradenských pracovišť základních škol.

Usnesení č. 11/2024 Rady vlády pro záležitosti romské menšiny ze dne 14. listopadu 2024

Rada vlády pro záležitosti romské menšiny:

- I. bere na vědomí** informace o dosavadní práci Iniciativy pro začlenění informací o Romech do výuky v ČR (vládní zmocněnkyně pro záležitosti romské menšiny, Výbor pro vzdělávání Romů Rady vlády pro záležitosti romské menšiny, Muzeum romské kultury, Oddělení romistiky ÚESEBS FF UK) k naplnění dříve přijatých usnesení k začleňování témat a informací o Romech do obsahů kurikula školního vzdělávání,
- II. žádá** MŠMT a NPI, aby se integrální začleňování informací o Romech stalo součástí Rámcových vzdělávacích programů i navazujících modelových školních vzdělávacích programů, zejména v oborech dějepis, výchova k občanství, český jazyk a literatura a umění,
- III. žádá** MŠMT, aby prostřednictvím NPI iniciovalo součinnost k uvedenému u pověřených garantů jednotlivých vzdělávacích oblastí v rámci revize Rámcových vzdělávacích programů se členy výše zmíněné Iniciativy.

Usnesení č. 12/2024 Rady vlády pro záležitosti romské menšiny ze dne 14. listopadu 2024

Rada vlády pro záležitosti romské menšiny:

Schvaluje Jednací řád Rady vlády pro záležitosti romské menšiny.

Čtvrté zasedání Rady se konalo 4. prosince 2024. Jednalo se o výjezdní zasedání, které se konalo v Kanceláři veřejného ochránce práv v Brně. Rada projednala především následující body:

1. Přivítání a úvodní slova
2. Kontrola úkolů z minulého jednání
3. Představení aktivit veřejného ochránce práv v oblasti romské menšiny
4. Odškodnění podle zákona č. 297/2021 Sb. o poskytnutí jednorázové peněžní částky osobám sterilizovaným v rozporu s právem
5. Sběr etnických dat
6. Různé

Na jednání Rady dne 4. prosince 2024 byla přijata následující usnesení:

Usnesení č. 13/2024 Rady vlády pro záležitosti romské menšiny ze dne 4. prosince 2024

Rada vlády pro záležitosti romské menšiny:

- I. **vítá** spolupráci vládní zmocněnkyně pro záležitosti romské menšiny, Úřadu vlády ČR, Ministerstva spravedlnosti, Kanceláře veřejného ochránce práv, Úřadu pro ochranu osobních údajů, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstva práce a sociálních věcí a Ministerstva pro místní rozvoj na vypracování společné metodické informace ke sběru etnických dat,
- II. **zdůrazňuje**, že sběr etnických dat je důležitým nástrojem pro monitorování a hodnocení nerovností mezi romskou a obecnou populací, formulaci politik a boj proti diskriminaci,
- III. **připomíná**, že sběr etnických dat musí být prováděn v souladu s platnými právními předpisy na ochranu osobních údajů a

zdůrazňuje, že musí být zaručeno, aby kvalifikované odhady dat neumožňovaly zpětnou identifikaci v případě menších vzdělávacích zařízení či obcí. Odhady dat budou proto shromažďovány za celky, jejichž velikost zaručuje, že nedojde k identifikaci jednotlivců.

Usnesení č. 14/2024 Rady vlády pro záležitosti romské menšiny ze dne 4. prosince 2024

Rada vlády pro záležitosti romské menšiny

- I. **bere na vědomí** Vyrozumění veřejného ochránce práv vládě České republiky o systémových nedostacích, nezákonné správní praxi, nečinnosti a nerespektování judikatury správních soudů ze strany Ministerstva zdravotnictví a ministra zdravotnictví při výkonu agendy odškodňování protiprávních sterilizací podle zákona č. 297/2021 Sb. ze dne 17. 9. 2024,
- II. **doporučuje** ministrovi zdravotnictví realizovat kroky navržené Veřejným ochráncem práv,
- III. **vítá** pozměňovací návrh poslanců Evy Decroix a Pavla Blažka k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, který novelizuje Zákon č. 297/2021 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky osobám sterilizovaným v rozporu s právem a o změně některých souvisejících zákonů.

Další aktivity občanských členů Rady

V průběhu roku 2024 se občanští členové Rady nad rámec zasedání Rady účastnili zasedání výborů a pracovních skupin zřízených Radou a zasedání pracovních orgánů zřízených v jiných orgánech státní správy, jako jsou např. dotační komise zřízené pro hodnocení projektů v rámci dotačních programů na podporu integrace romské menšiny při Ministerstvu kultury či zasedání monitorovacích výborů operačních programů.

Kromě výše zmíněného byli občanští členové Rady také velmi aktivní v připomínkování nelegislativních i legislativních návrhů státní správy, jako je návrh zákona o dávce státní sociální pomoci, návrh zákona o sociálních pracovnících, novel školského zákona, Národního plánu reform, revize Rámcových vzdělávacích programů pro základní vzdělávání, Strategie prevence kriminality, Informace o naplňování Strategie rovnosti, začlenění a participace Romů (Strategie romské integrace) 2021–2030 (dále jen „Strategie“) v roce 2023. Během roku 2024 proběhla také rozsáhlá revize Strategie, do které byli zapojeni také členové Rady vlády pro záležitosti romské menšiny a členové jejích výborů a pracovních skupin. Všichni aktéři byli zapojeni do připomínkovacího řízení a kulatých stolů, které probíhaly ke každé kapitole Strategie.

Během roku 2024 také proběhlo několik neformálních zasedání občanské části Rady s vládní zmocněnkyní pro záležitosti romské menšiny, během nichž byly diskutovány aktuální problémy romské menšiny, včetně fungování Rady samotné, její komunikace směrem k veřejnosti a většího propojení výstupů výborů a pracovních skupin směrem k Radě, čímž byl posílen jejich prvek participace.

4.1. Výbory a pracovní skupiny Rady

Tabulka 4 Četnost zasedání výborů a pracovních skupin v roce 2024

Výbor nebo Pracovní skupina	Počet jednání v roce 2024
Monitorovací výbor pro činnost Agentury pro sociální začleňování	3
Výbor pro naplňování strategie romské integrace	0
Výbor pro zaměstnanost, zdraví a sociální otázky	0
Výbor pro vzdělávání Romů	2
Pracovní skupina pro mládež a další politiky EU vůči Romům	0
Pracovní skupina pro bezpečnost	4

Ve smyslu čl. 6 a 7 Statutu Rady působily v roce 2024 při Radě čtyři výbory, a to:

- Monitorovací výbor pro činnost Agentury pro sociální začleňování
- Výbor pro vzdělávání Romů
- Výbor pro naplňování strategie romské integrace
- Výbor pro zaměstnanost, zdraví a sociální otázky

Informace o jednáních výborů a pracovních skupin jsou uvedeny na webových stránkách www.vlada.cz

5. Výstupy

Všechny výstupy Rady a jejího sekretariátu jsou pravidelně zveřejňovány na webové stránce vlády ČR: <http://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/zalezitosti-romske-komunity/uvod-5779/>.

5.1. Legislativní a nelegislativní materiály

V roce 2024 byly vypracovány tyto materiály:

- Revidovaná Strategie rovnosti, začlenění a participace Romů (Strategie romské integrace 2021–2030)
- Informace o naplňování Strategie rovnosti, začlenění a participace Romů (Strategie romské integrace) 2021–2030 v roce 2023
- Výroční zpráva o činnosti Rady vlády pro záležitosti romské menšiny za rok 2023

6. Rozdělení dotací

Sekretariát Rady v roce 2024 opět zajišťoval administrativní chod spojený s dotačním řízením v rámci dotačních programů Podpora koordinátorů pro romské záležitosti, Podpora terénní práce a Prevence sociálního vyloučení a komunitní práce.

Program Podpora koordinátorů pro romské záležitosti je realizován na základě usnesení vlády ze dne 14. června 2010 č. 461 ke Zprávě o stavu romských komunit v České republice za rok 2009. Vláda ČR tímto usnesením uložila vedoucímu Úřadu vlády uvolňovat každoročně v rámci schváleného rozpočtu kapitoly 304 – Úřad vlády finanční prostředky krajům prostřednictvím dotačního programu Podpora koordinátorů pro romské záležitosti. Program je v souladu s naplňováním strategického cíle zaměřeného na oblast podpory integrace Romů na krajské a místní úrovni a boj proti sociálnímu vyloučení, který je uveden ve Strategii romské integrace 2021–2030.

Funkce krajských koordinátorů pro romské záležitosti je zřizována krajskými úřady na základě ustanovení § 67 odst. 1 písm. f) zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů. Podle ustanovení § 6 odst. 7 zákona č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, krajský úřad řídí a koordinuje ve svém správním obvodu plnění úkolů na úseku státní politiky napomáhající integraci příslušníků romské komunity do společnosti.

V rámci dotačního programu pro rok 2024 bylo zajištěno financování pozice krajského koordinátora včetně jeho potřeb v celkové výši podpory 5.173.833 Kč (po vratce Ústeckého kraje v průběhu roku činí celková vyplacená částka 5.094.666 Kč).

Program Podpora terénní práce je realizován od roku 2000. Účelem programu Podpora terénní práce pro rok 2024 bylo podpořit obce ve zřízení pozice terénního pracovníka pracujícího s romskou menšinou, kterého by zaměstnávala přímo obec nebo příspěvková organizace obce. Program byl pro rok 2024 nastaven tak, aby podporu ze státního rozpočtu získaly především obce, které usilují o integraci Romů a současně nemají vlastní personální kapacity, nebo jim finanční situace neumožňuje zajistit v obci terénní práci.

V roce 2024 celková výše vyplacených finančních prostředků v tomto dotačním programu činila 8.832.919 Kč. Celkově bylo podpořeno 23 obcí a vytvořeno 34 úvazků terénních pracovníků s průměrnou výší úvazku 0,84.

Dotační program Prevence sociálního vyloučení a komunitní práce vznikl v návaznosti na usnesení vlády ze dne 5. srpna 2002 č. 761 k Návrhu akčního plánu k omezení žádostí příslušníků romské komunity z ČR o azyl v zemích EU a Norsku.

Dotační program je preventivního charakteru a je určen pro neziskové organizace (spolky, ústavy, církevní právnické osoby, obecně prospěšné společnosti, nadace nebo nadační fondy) na realizaci neinvestičních projektů podporujících příslušníky romské komunity a obyvatele sociálně vyloučených lokalit (SVL). Program se zaměřuje na podporu a pomoc Romům s cílem předcházet sociálnímu

vyloučení a odstraňování jeho důsledků. Dotační program je rozčleněn do dvou okruhů, v rámci nichž jsou podporovány projekty využívající principy komunitní práce a aktivity, které doplňují sociální programy a sociální služby. Podpořené projekty využívající principy komunitní práce v romských lokalitách poskytují podporu a pomoc lidem žijícím v romských komunitách/lokalitách k získávání dovedností řešit svoji situaci vlastními silami. Doplnkovou součástí projektů mohla být i edukační a informativní činnost.

V rámci dotačního programu bylo v roce 2024 podpořeno 17 organizací v celkové výši 9.786.706 Kč. V roce 2024 se třináct projektů svým obsahem zaměřovalo na komunitní práci, případně využily alespoň některé principy komunitní práce. Pouze tři projekty realizovaly aktivity doplňující terénní práci, sociální programy a sociální služby. Od roku 2017 převládá zastoupení projektů, které využívají principy komunitní práce. Co se týká regionálního rozmístění podpořených projektů, v roce 2024 byly podpořeny projekty v 6 krajích a v Hlavním městě Praha. Nejvíce projektů bylo realizováno v Moravskoslezském kraji (6), dále v Hlavním městě Praha (4) a v Ústeckém kraji (2). Po jednom projektě bylo podpořeno v Pardubickém, Karlovarském, Jihočeském a Jihomoravském kraji. Stejně jako v letech předchozích, byly podpořeny hlavně organizace, které působí v lokalitách, které jsou dlouhodobě označovány za oblasti s vyšším procentem osob sociálně vyloučených či sociálním vyloučením ohrožených. Jádrová skupina byla vytvořena ve všech projektech. Jednalo se jednak o jádrové skupiny působící v projektech organizací již z minulých let, nebo vznikaly nové jádrové skupiny, které se utvářely a poté zanikaly podle konkrétních témat nebo cílů, které byly v rámci projektu řešeny. Počet členů jádrové skupiny se lišil od 3 do 25 osob. I počet setkání se v jednotlivých projektech lišil, v některých případech se skupina scházela párkrát do roka, v jiných projektech naopak i dvakrát za měsíc.

V roce 2024 byla zveřejněna mimořádná výzva dotačního řízení, která byla zaměřena na téma odškodnění obětí sterilizovaných v rozporu s právem. V rámci této výzvy bylo podpořeno 9 projektů s celkovou výší finančních prostředků 5.234.352 Kč. Projektové aktivity byly realizovány v celé České republice. Celkem bylo realizováno 45 výstupů projektů v oblasti osvěty, přímé pomoci obětem nezákonných sterilizací, dále pak školení pracovníků o tématu nezákonných sterilizací či setkání obětí nezákonných sterilizací. Největší podíl všech výstupů – až dvě třetiny tvořily výstupy v oblasti osvěty. Organizace šířily informace o problematice sterilizací, včetně vysvětlování právní úpravy a vypracování podrobných návodů k podání žádosti o odškodnění. Informace byly šířeny formou článků, videí, podcastů, veřejných setkání a diskusí, tiskových zpráv a také formou divadla. Výstupy se dále týkaly přímé práce s oběti sterilizací. Celkově příjemci dotace poskytli právní, sociální a psychologickou podporu víc než 337 obětem sterilizací. Některé organizace realizovaly školení pro zaměstnance a pracovníky dalších organizací o tématu protiprávních sterilizací. Ve dvou případech byly organizována setkání obětí sterilizací, na kterých si oběti např. sdílely své zkušenosti s procesem odškodnění.

7. Zahraničí

V roce 2024 se pracovníci Sekretariátu Rady zúčastnili čtyř zahraničních pracovních cest. Cesty souvisely především se zapojením České republiky do práce mezinárodních či unijních orgánů a pracovních skupin, které se zabývají postavením Romů a otázkami národnostních menšin. Konkrétně se první cesta týkala účasti na Konferenci k hate crime a společném jednání pracovních skupin High Level Group on Combating Hate Speech and Hate Crime. Konference byla organizovaná CEPOL a Evropskou komisí a jejím účelem bylo se seznámit s prací High Level Group, sběr podnětů pro pracovní skupinu zmocněnkyně vlády k předsudečnému násilí a síťování se zástupci zúčastněných institucí.

Druhou cestou bylo deváté plenární zasedání Expertního výboru Rady Evropy k romským záležitostem (ADI-ROM) ve Štrasburku, Francii. Na jednání byly představeny vzdělávací materiály a metodiky pro podporu výuky historie a kultury Romů, činnost členských států v oblasti anticekanismu a představen plán činnosti pro další období. Zástupkyně Rady vlády se na jednání také zapojila do pracovní skupiny pro vypracování návrhu Strategického akčního plánu Rady Evropy pro začleňování Romů a kočovníků pro období 2026-2030.

Třetí cesta se týkala účasti na jednání Národních kontaktních míst pro Romy a setkání Platformy pro romskou inkluzi v Bruselu, Belgii. Na jednání byla představena činnost Národních kontaktních míst pro Romy za poslední období, připravovaný nástroj pro monitoring plnění národních strategických rámců pro Romy a aktuální aktivity Evropské komise.

Čtvrtá cesta byla účast na Konferenci k výročí romského holocaustu v Krakově a účast na pietním aktu v Osvětimi v Polsku.

8. Výdaje v Kč za sledovaný rok

Dle čl. 11 Statutu Rady náklady na činnost Rady a jejích orgánů jsou hrazeny z rozpočtu Úřadu vlády ČR. Členové Rady mají nárok na úhradu prokazatelných cestovních nákladů vynaložených v souvislosti s činností Rady, výborů nebo dočasných pracovních skupin, v souladu s platnými právními předpisy.

Členové Rady nemají nárok na plat za výkon funkce člena Rady, výborů nebo dočasných pracovních skupin.

Tabulka 5 Výdaje na činnost sekretariátu Rady (v Kč)

Mzdy a platy zaměstnanců		3 450 412, 00 Kč
Povinné pojistné		1 162 625, 00 Kč
Výdaje za tuzemské služební cesty		12 519, 00 Kč
Výdaje za zahraniční služební cesty		13 977,14 Kč
Odměny členům PPOV		0, 00 Kč
Cestovné členů Rady vlády ČR pro záležitosti romské menšiny		16 969, 00 Kč
Externí zakázky sledované podle PPOV celkem		47 722, 00 Kč
z toho	DPP	47 722, 00 Kč
	DPČ (včetně povinného pojištění)	0, 00 Kč
	fakturované (včetně překladů)	0, 00 Kč
Telefony		38 674, 82 Kč
Pohoštění		13 000, 00 Kč
Polygrafické služby		0, 00 Kč
Náklady na vzdělávací akce		0, 00 Kč
Celkem		4 755 898, 96 Kč

Tabulka 6 Počet zaměstnanců podle platových tříd k 31.12.2024

Počet zaměstnanců dle platových tříd k 31. 12. 2024	z toho na částečný úvazek	
Tř. 14	5	
Tř. 13	1	
Celkem	6	

9. Plán činnosti a rozpočet

Sekretariát Rady se v roce 2025 bude soustředit především na dohled nad implementací Strategie rovnosti, začlenění a participace Romů 2021–2030. Dále pak budou plněny úkoly vyplývající z plánu legislativních a nelegislativních úkolů vlády na rok 2025 a z usnesení Rady. Mezi úkoly vyplývající z Plánu nelegislativních úkolů vlády pro rok 2025 a z usnesení Rady patří zejména vypracování Informace o plnění Strategie rovnosti, začlenění a participace Romů 2021–2030 a Zprávy o stavu romské menšiny v letech 2023-2024. Cílem Sekretariátu Rady v rámci této agendy je spolupracovat s vládní zmocněnkyní pro záležitosti romské menšiny a v maximální možné míře podpořit její aktivity.

V souvislosti s úkoly vyplývajícími z mezinárodních závazků je v roce 2025 očekáváno, že sekretariát Rady bude nadále vykonávat činnost Národního kontaktního místa pro integraci Romů; zastupovat Českou republiku v Expertním výboru Rady Evropy k romským záležitostem (ADI-ROM) a s tím související spolupráce v rámci plánovaných tematických skupin, spolupráce s orgány OSN (Úřadem vysoké komisařky OSN pro lidská práva, UNDP) v oblasti začleňování Romů; koordinace naplňování Akčního plánu OBSE na zlepšení situace Romů a Sintů.

Další prioritou Sekretariátu Rady je i nadále zajišťovat metodické vedení krajských koordinátorů pro romské záležitosti a podporovat plnění úkolů napomáhajících výkonu práv a integraci příslušníků romské komunity do společnosti na úrovni obcí a krajů, jejichž rozsah je vymezen v § 6 odst. 7 a 8 zákona č. 273/2001 Sb., *o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů*. Dále pak i nadále realizovat dotační programy na podporu integrace Romů.

Předpokládané výdaje na činnost sekretariátu Rady jsou obdobné, jako výdaje za rok 2024.